

"ושמרתם עד מאוד חיי אדם אם נקלה ואם נכבד" (מתוך שבועת הרופא)

עתה משתם מאבק הרופאים הגיע הזמן להתבונן על קווי המתאר והעומק שלו. אינדיקציה לניתוח שכזה קיבלנו בראיון שהתקיים עם ד"ר יניב דותן בתוכניתה של קרן נויבך וכך אומר ד"ר דותן: "בואי ונסתכל על זה מבחינת מספרים. ברגע שפרץ מאבק המתמחים, האוצר בעצם הציע דרך סגן השר תוספת של 150 מיליון שקל על ההסכם. הדרישות שלנו נעו סביב 500 מיליון שקל, משהו כזה. את יודעת בכמה זה נסגר?... 150 מיליון שקל [...] דבר שני אני חושב שאולי הדבר הכי חשוב, הכי חשוב זה להישאר מאוחדים. זה הדבר הכי חשוב. אז שאתה לא פועל בצורה אחידה, כגוף אז אין לך סיכוי. מפוררים אותך לאט לאט, וזה מה שעשו לנו בעצם זה מה שהאוצר עשה בצורה מאוד עקבית וחכמה עם אסטרטגיה לדעתי מדהימה, מבחינתם לפחות"

שלושה הם התחומים בהם נחל מאבק המתמחים והרופאים כישלון, ושלושה תחומים אלו מובלעים בדבריו של ד"ר דותן.

ויתור מראש על מאבק למען רפואה ציבורית שמשמעותה ביעור הקשר בין חיי אדם לכסף:

לכאורה המאבק בין האוצר למתמחים היה על כסף. כל צד התבצר בעמדתו, האוצר - אשר דרדר במתכוון את מערכת הבריאות, הרעיב אותה משך שנים וייצר את המפלצת המתקראת שר"פ (שירותי רפואה פרטית), שהיא לא פחות מאשר רפואה לעשירים וסבל ייסורים ומוות בטרם עת לעניים. המתמחים - קבוצה גדולה, שחלקה הגדול אידיאליסטי, אך הונהגה על ידי רופאים מומחים. אלו האחרונים המשלשלים לכיסם מאות אלפי שקלים, כאשר חיי אדם נתונים בידיהם - שלא לומר שקולים בכסף המצוי בכיסיהם, ואשר הפכו את האדם ובריאותו למטבע עובר לסוחר. מטרם הייתה ונשארה אזרוח השר"פ בכל בתי החולים או בקיצור עוד כסף.

לכאורה בין קבוצת הרופאים הקטנה שהנהיגה את המתמחים ובין האוצר הייתה מחלוקת, למעשה ההסכמה ביניהם רחבה ועמוקה יותר - שני הצדדים מסכימים כי את חיי האדם יש למדוד רק בכסף וחיים שונים שווים סכומים שונים.

בכתביו של משה הס, אבי הציונות הסוציאליסטית מצאנו כתוב: **"הממון מהו? הוא ערכו של פעולות האדם מבוסס במספרים.... פעולת האדם היא חייו והחיים לא יישקלו בכסף ולא יקנו במחיר. אין ערוך לחיי האדם"**.

ועוד "הוי ידוע שלא כדיני ממונות דיני נפשות, דיני ממונות - אדם נותן ומתכפר לו, דיני נפשות דמו ודם זרעיותיו תלויין בו עד סוף העולם. שכן מצינו בקין שהרג את אחיו שנאמר: **"דמי אחיך צועקים"**; אינו אומר **"דם אחיך"** אלא **"דמי אחיך דמו ודם זרעיותיו"**

(סנהדרין פ"ד מ"ה)

קבלת ההנחה כי חיי אדם שקולים בכסף היא שיאה של המעילה בחלום הישראלי והציוני המבוסס על צדק חברתי ושוויון לכל ללא הבדל דת גזע ומין. אין קצה וגבול לרעיון כי הכל נמדד בכסף. תוצאת מחשבה זו הביאה לחורבן שלא היה לו אח ורע בתולדות האדם במאה הקודמת הר"י והנהגת המתמחים, כל אחד בתורו לדאבוננו, לא נאבקו לבער נגע נורא זה. אך מנגד ברור כי את חוליי הרפואה הציבורית ניתן וצריך לפתור גם בכסף ובהרבה כסף. זאת משום שהפניית הכסף הזה לטובת הכל ולא רק לטובת מיעוט, היא ביטוי לערך חיי אדם באשר הוא אדם. מתוך ההגיון שחיי אדם ימדדו בכסף, צמחה ועלתה ההסכמה **להמשך ייבוש הרפואה הציבורית בישראל**.

אי מתן מענה לצרכי מערכת הרפואה הציבורית:

בסופו של יום סכום הכסף אשר הוקצה לטובת ההסכם הכולל לא פתר ולא יפתור את חוליי הרפואה הציבורית. בכדי לגבש תכנית לאומית להקטנת הפערים בבריאות תוך בחינת כלל המשתנים (עוני, מיקום גיאוגרפי, מוצא, מעמד סוציו אקונומי וכיו"ב). יש להוסיף 6 מיליארד ₪ לבסיס תקציב הבריאות. כך תמומן תוספת של מיטות, ומכשור רפואי בכל רחבי הארץ בדגש על הפריפריה, עד להגעה לרמה הממוצעת במדינות ה-OECD, תוך הפחתת

ההשתתפויות העצמיות במערכת הבריאות. בכדי לסבר את האוזן כדי להיות ברמה הממוצעת של מספר הרופאים לאלף נפשות ב OECD צריך להוסיף למערכת הרפואה הציבורית עוד 4700 רופאים – הר"י הוסיפה בדי עמל 1000. מתוכם 450 כבר הובטחו בעבר על ידי המדינה. על מימון זה להיעשות בצורה צודקת על ידי הטלת מיסוי משמעותי על הרפואה הפרטית, כך שכספי המיסוי יעברו לתמיכה ברפואה הציבורית. סכום זה יממן גם הגדלה קבועה של סל הבריאות ויצירת מנגנון עדכון קבוע של הסל בהתאם לגידול האוכלוסייה והזדקנותה, פיתוח טכנולוגיות חדשות, והכנסת טיפולי שיניים לסל הבריאות באופן מלא.

מה שהשיגה הר"י הוא תוספת של 2.6 מיליארד ₪ פרושים על שמונה שנים. זהו הסכם הקרוב להסכם אי שחיקה, דבר המשול לשמירת המצב על כנו. הסכם זה אינו רק מביש כשלעצמו אלא שזו היא חלק ממדיניות ההרעבה המתמשכת בחינוך, רווחה, קצבאות זקנה ובריאות. הרעבה הבאה על רקע העובדה המדהימה באכזריותה שממשלת ישראל סיימה את שנת 2010 בעודפי מיסים של 12 מיליארד ₪. הכסף ישנו והוא אינו מגיע למימוש זכויותיהם החברתיות של כלל אזרחי המדינה, מעטים בלבד נהנים גם בבריאות. הוויתור על המאבק למען רפואה ציבורית לכל, קרי הוספת 6 מיליארד שקלים לבסיס תקציב הבריאות הולידה את הצורך במאבק פנימי בתוך ארגון הרופאים על השאלה מי יקבל יותר כסף, שמשמעותו לטווח הרחוק **שבירת ארגון הרופאים**.

החלשת העבודה המאורגנת:

הנהגת המתמחים, שחקה לידי האסטרטגיה "המדהימה", כדבריו של ד"ר דותן, של האוצר וקבוצת המומחים והגישה להם את מושא חלומותיהם, שבירת גווה של הר"י. כך כפי שאמר ד"ר דותן "שאתה פועל בצורה לא אחידה כגוף אין לך סיכוי, מפוררים אותך לאט לאט..."

הנהגת המתמחים (השר"פניקים) הגשימו את משאלת ליבו של נתניהו מודל 2003 – "דמוקרטיזציה" של ארגוני העובדים שלא לומר יגוסלביזציה שלהם. כמו ב"שיחדש" של גיורג' אורוול, אמור מעתה דמוקרטיזציה שהיא בעצם מסווה לפירוק כוחו של ארגון העובדים כך שניתן יהיה לתמרן אותו לצורכי האוצר. אסטרטגיה זו עוגנת על כשלי הדמוקרטיה הייצוגית והם רבים. אך אל נטעה, לא זה הכוח המניע את מבקשי נפשה של העבודה המאורגנת בישראל, המניע הוא תמרון העובדים לידי כל חלומות האוצר ובראשם הפיכת העובדים למטבע שחוק העובר לסוחר. הנה כי כן, הגיון ערכי פנימי, הנובע מתפיסה כי יש שווים יותר ושווים פחות, ולכן לאחד מגיעה בריאות ברמה גבוהה והשני יכול להינמק בחדלונו, הוליד את ההתפתחות החמורה הזו, ששיאה פיצול ארגון הרופאים היציג והבטחת המשך חורבן מערכת הבריאות הציבורית.

אך לצד כל אלה יש למתמחים גם הישגים, והחשוב מביניהם מצוי דווקא בעתיד – בידי רוב המתמחים האידיאליסטים לרתום את האידיאליזם והאנרגיות העצומות שהפגינו לטובת העמקת המאבק הציבורי למען שוויון ערכו של כל אדם ללא הבדל דת גזע ומין, אשר ממנה נובעת הנורמה של רפואה ציבורית לכל וברמה הגבוהה ביותר, זהו ההגיון הפנימי של חיי אדם מול ההגיון הפנימי של הכסף. כי זאת לדעת מדינה התובעת מאזרחיה לסכן עצמם בשדה הקרב ובאותה נשימה מקפחת ובמתכוון את חייהם ברפואה לעשירים ולעניים, שומטת מתחת רגליה את הבסיס לעצם קיומה.

אם יצטרפו המתמחים למאבק למען צדק חברתי לכל, שמשמעותו הזכות לחיים לכל ושינוי ההגיון הערכי הפנימי אולי מעז יצא מתוק. לו יהי.